

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก
อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
The Administration in Accordance with Good Governance of Rimkok Sub-district
Administrative Organization, Muang District, Chiangrai Province

รจนา เชื้อเมืองพาน
ผศ.ดร.สุจิตรา สามัคคีธรรม
รศ.ดร.สุวิมล วงศ์สิงห์ทอง

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ประชากร ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 5,373 คน หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 373 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีอิสระ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างโดยวิธี Fisher Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำแนกตามภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักความคุ้มค่า รองลงมาคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบต่อ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หลักนิติธรรม 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ขณะที่รายได้ต่อเดือนไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่าง ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

คำสำคัญ : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

This research aimed to: (1) examine the level of public opinions toward governance-based administration of the Rim Kok Subdistrict Administrative Organization, Mueang Chiang Rai District, Chiang Rai Province; and (2) compare personal factors, including gender, age, educational level, occupation, and monthly income, that influence governance-based administration of the Rim Kok Subdistrict Administrative Organization. The population comprised 5,373 residents within the jurisdiction of the Rim Kok Subdistrict Administrative Organization. A sample of 373 respondents was determined using Yamane's formula (1973) and selected through stratified sampling. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics, including percentage, mean, and standard deviation, as well as inferential statistics, namely independent samples t-test and one-way analysis of variance (ANOVA). Post-hoc comparisons were conducted using Fisher's Least Significant Difference (LSD) method.

The findings revealed that: (1) the overall level of governance-based administration of the Rim Kok Subdistrict Administrative Organization was rated at a high level. When examined by dimension, all aspects were also rated at a high level, with value for money receiving the highest mean score, followed by participation, morality, transparency, and accountability, respectively, while the rule of law had the lowest mean score; and (2) hypothesis testing indicated that gender, age, educational level, and occupation resulted in statistically significant differences in opinions toward governance-based administration at the 0.01 level, whereas monthly income did not produce statistically significant differences in either overall or individual dimensions.

Keywords: governance-based administration; Subdistrict Administrative Organization

บทนำ

ในปัจจุบันการบริหารงานของภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องอาศัยหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นแนวทางสำคัญในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบได้ หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล และถูกนำมาใช้ในหน่วยงานของรัฐทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบล) มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (กฤษฎา ฉิมพลีวัฒน์, 2568) การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนโดยตรง จึงต้องดำเนินไปตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม อีกทั้งยังต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลไม่ใช่เพียงแค่การประกาศนโยบายหรือการกำหนดกฎเกณฑ์เท่านั้น แต่ต้องอาศัยการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีแนวทางที่ชัดเจน และมีการบังคับใช้จริง องค์กรการบริหารส่วนตำบลริมกกต้องเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ การป้องกันปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชัน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงบทบาทของบุคลากรภายในองค์กรที่มีผลต่อการขับเคลื่อนหลักธรรมาภิบาลให้ไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อชุมชน (วิรัช เทียนทองดี, 2568)

แม้ว่าหลักธรรมาภิบาลจะเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารภาครัฐ แต่ในทางปฏิบัติ องค์กรการบริหารส่วนตำบลริมกก (องค์การบริหารส่วนตำบลริมกก) จังหวัดเชียงราย ยังคงเผชิญกับข้อจำกัดและอุปสรรคหลายประการที่ส่งผลให้การบริหารงานยังไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลอย่างสมบูรณ์ จากการศึกษาของ วิภาวรรณ โคตรสุย และชาญยุทธ หาญชนะ (2568) พบว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือความไม่โปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชน ซึ่งส่งผลต่อความไว้วางใจที่ประชาชนมีต่อการดำเนินนโยบายและการตัดสินใจขององค์กร นอกจากนี้ แม้การมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นหลักการสำคัญของธรรมาภิบาล แต่ในพื้นที่ตำบลริมกกยังพบว่าประชาชนบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องได้อย่างทั่วถึง หรือยังขาดความเข้าใจและการตระหนักรู้ถึงบทบาทของตนในการมีส่วนร่วมตรวจสอบและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในระดับชุมชน

อีกหนึ่งประเด็นที่พบในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลริมกก คือ ปัญหาเกี่ยวกับ การร้องเรียนจากประชาชนในลักษณะที่เป็นเรื่องทั่วไปหรือเรื่องส่วนตัว เช่น การร้องเรียนเรื่องเสียงดังจากเพื่อนบ้าน การใช้ น้ำประปราร่วมกัน หรือการใช้พื้นที่ส่วนกลาง ซึ่งแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยแต่กลับสร้างความรำคาญและความขัดแย้งภายในชุมชน ทั้งยังส่งผลให้เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องเสียทรัพยากรและเวลาในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ แทนที่จะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาโครงการสำคัญของตำบล นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลริมกกยังต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่สามารถบริหารจัดการโครงการพัฒนาได้อย่างคุ้มค่าและทั่วถึง อีกทั้งการดำเนินงานขององค์การยังได้รับผลกระทบจากปัจจัยทางการเมือง เช่น การเปลี่ยนแปลงผู้นำท้องถิ่น หรือการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ ทำให้แนวทางการบริหารงานอาจไม่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง ผลกระทบจากปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกกขาดความเชื่อมั่นจากประชาชน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความร่วมมือสร้างธรรมาภิบาลอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องในระดับพื้นที่ (องค์การบริหารส่วนตำบลริมกก, 2568)

ซึ่งเห็นได้ว่าการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตามหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความโปร่งใส เป็นธรรม และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามความสำเร็จของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่ได้ขึ้นอยู่กับภาครัฐเพียงฝ่ายเดียวประชาชนในท้องถิ่นเองก็มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการบริหารงานของภาครัฐปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ล้วนมีผลโดยตรงต่อการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในแง่ของการกำหนดนโยบาย การตรวจสอบการบริหารงาน และการเสริมสร้างความโปร่งใสอย่างไรก็ตามหากประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล อาจทำให้พวกเขาไม่ตระหนักถึงสิทธิในการตรวจสอบหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ส่งผลให้การบริหารงานของรัฐขาดแรงกดดันจากภาคประชาชน และเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตได้ง่ายขึ้น ดังนั้นแล้วปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนล้วนมีผลต่อการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับธรรมาภิบาล การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การปลูกฝังค่านิยมที่สนับสนุนความโปร่งใส และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการบริหารงานของภาครัฐ จะช่วยให้การบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีธรรมาภิบาลและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน (วิรัช เทียนทองดี, 2568)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งการศึกษาเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคลกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เหล่านี้จะช่วยให้สามารถเสนอแนวทางปรับปรุงการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกกให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและสร้างความไว้วางใจจากประชาชนในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 5,373 คน (สำนักงานทะเบียนราษฎรที่ว่าการอำเภอเมืองเชียงราย, 2568) หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) กำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% และมีระดับความคลาดเคลื่อน 5% ($e=0.05$) ได้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 373 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยที่เน้นการดำเนินงานเชิงปริมาณ ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและเพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องเหมาะสมโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย โดยสำรวจการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า โดยข้อคำถามมีลักษณะปลายปิดในการวัดระดับจะใช้มาตรฐานวัดของลิเคิร์ต (Likert's Scales) เป็นเกณฑ์การให้คะแนนโดยแบ่งเป็น 5 ระดับ (เพ็ญแข ศิริวรรณ และคณะ, 2551)

ส่วนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย โดยเป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิกเพื่อขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นดำเนินการแจกและรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ และจัดหมวดหมู่ข้อมูลเพื่อเตรียมสำหรับการวิเคราะห์

สำหรับการทดสอบเครื่องมือวิจัย ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่ การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ยอมรับที่ค่า $IOC \geq 0.50$ และการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรจำนวน 30 ชุด และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) ผลการทดสอบพบว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 0.70 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงและสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน และข้อมูลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางและบรรยายตาราง

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐานหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสำหรับตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่มสถิติที่ใช้คือ t-test for Independent Samples และมากกว่า 2 กลุ่ม สถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One Way Analysis of Variance: ANOVA) กรณีที่พบว่ามีความสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วย Least Significant Difference: LSD

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 373 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ

ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ และข้อมูลด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001–20,000 บาท

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงรายจำแนกตามภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำแนกตามภาพรวม

ขั้วยู่ก่าล้งใจในการปฏิบัติงำน	n = 373			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. หลักนิติธรรม	3.77	0.34	มาก	6
2. หลักคุณธรรม	3.91	0.35	มาก	3
3. หลักความโปร่งใส	3.81	0.36	มาก	4
4. หลักการมีส่วนร่วม	3.94	0.30	มาก	2
5. หลักความรับผิดชอบ	3.80	0.32	มาก	5
6. หลักความคุ้มค่า	3.95	0.29	มาก	1
เฉลี่ย	3.86	0.16	มาก	

ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำแนกตามภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักความคุ้มค่า รองลงมาคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หลักนิติธรรม

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงรายจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การมีส่วนร่วมของประชาชน	t	f	Sig.
1. เพศ	5.23		0.00*
2. อายุ		31.66	0.00*
3. ระดับการศึกษา		40.641	0.000*
4. อาชีพ		10.581	0.000*
5. รายได้ต่อเดือน		0.122	0.947

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ส่วนผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำแนกตามรายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงรายสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้าน

จากผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลริมกกมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งมุ่งเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การตรวจสอบได้ และคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่สำนักงานกฤษฎีกาฯ กำหนดไว้ตามระเบียบว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของ อานันท์ ปันยารชุน (2541) ที่เห็นว่าการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้จะช่วยลดปัญหาความไม่มีประสิทธิภาพและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชน และแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร., 2552) ที่เน้นผลสัมฤทธิ์ของงานควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและตรวจสอบได้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกกเป็นไปภายใต้กรอบของกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับอย่างเหมาะสม สะท้อนถึงการยึดหลักนิติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระเจ้าจอห์น โชนีย์ (2562) ขณะเดียวกันยังให้ความสำคัญกับหลักคุณธรรม โดยผู้บริหารตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผล ความถูกต้อง และการปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างเสมอภาค สอดคล้องกับแนวคิดของ บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และ บุญมีลี (2546) ด้านความโปร่งใส องค์การมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณชน พร้อมมีกลไกตรวจสอบอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนและพนักงานมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในประเด็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ ก.พ.ร. (2552) โดยเฉพาะด้านหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามประเมินผล และการนำเทคโนโลยีมาเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ วรานุช เทพจันทร์ และโกศล สอดส่อง (2567)

จากผลการเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในบางมิติ ส่วนรายได้ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะด้านหลักนิติธรรมและหลักความโปร่งใส ซึ่งเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย สะท้อนว่าเพศอาจมีอิทธิพลต่อการรับรู้ในประเด็นความเป็นธรรมและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สอดคล้องกับ พิระ พันธุ์งาม (2563) แม้งานของ วรานุช เทพจันทร์ และโกศล สอดส่อง (2567) จะไม่พบความ

แตกต่างกันตามเพศ แสดงให้เห็นว่าผลอาจขึ้นอยู่กับบริบทพื้นที่และกลุ่มตัวอย่าง ด้านอายุ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทั้งภาพรวมและรายด้านที่ระดับ .05 แสดงว่าอายุมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นต่อการบริหารงาน โดยกลุ่มอายุมากให้ความสำคัญกับความถูกต้องตามกฎหมายและความมั่นคง ส่วนกลุ่มอายุน้อยให้ความสำคัญกับความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ พีระ พันธุ์งาม (2563) และ วรานุช เทพจันทร์ และโกศล สอดส่อง (2567) ระดับการศึกษาพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะด้านหลักคุณธรรมและความโปร่งใส สะท้อนว่าผู้มีการศึกษาสูงมีความสามารถในการวิเคราะห์และให้ความสำคัญกับจริยธรรมและความโปร่งใสมากกว่า สอดคล้องกับ เดชชาติ ตริทรัพย์ จินตนา กะตากุล และพระอนุรักษ์ อนุรชิต (2567) และ เกวลี ขนทอง (2564) ด้านอาชีพพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะหลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า เนื่องจากแต่ละอาชีพมีบทบาทและระดับการพึ่งพาบริการของรัฐต่างกัน สอดคล้องกับ พิชัยรัฐ หมั่นด้วง และนันทพงษ์ กลิ่นจำปา (2564) และ พิกิฏฐ ศรีชนะ และคณะ (2564) ส่วนรายได้ต่อเดือน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ เดชชาติ ตริทรัพย์ และคณะ (2567) และ วรานุช เทพจันทร์ และโกศล สอดส่อง (2567) สะท้อนว่ารายได้ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย แม้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกกจะอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีบางด้านที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะหลักนิติธรรมและหลักความรับผิดชอบ จึงควรปรับปรุงการสื่อสารข้อบัญญัติ ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติงานให้ชัดเจน เข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ได้จริง ควบคู่กับการพัฒนาระบบติดตามและรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ รวมถึงการนำผลการประเมินมาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นของประชาชน นอกจากนี้ แม้รายได้ต่อเดือนไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญ แต่สะท้อนว่าการให้บริการยังมีลักษณะค่อนข้างเหมือนกันในทุกกลุ่ม จึงควรนำข้อมูลพื้นฐานของประชาชนมาใช้ในการออกแบบบริการหรือกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละกลุ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การบริหารงานมีความยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรขยายการศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อื่นเพื่อเปรียบเทียบผลและพัฒนารูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับบริบทแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจมีอิทธิพล เช่น ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร และการสื่อสารภายในองค์กร เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น รวมทั้งควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม ควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อเข้าใจมุมมองและประสบการณ์ของประชาชนและบุคลากรได้อย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา ฉิมพลีวัฒน์. (2568). สหกรณ์สีขาวด้วยธรรมาภิบาลเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในระบบสหกรณ์ ในยุคความปกติถัดไป. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 6(3), 624–636.
- เกวลี ขนทอง. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารแบบธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- เดชชาติ ตริทรัพย์, จินตนา กะตาทูล และ พระอนุรักษ์ อนุรกษิโต (รัฐธรรม). (2567). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช้างกลาง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. **วารสารมณีเชษฐาราม**, 7(1), 162-179.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. (2546). **ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล (Indicators of Good Governance)**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- พระเรืองเดช โชติธมโม และคณะ. (2562). เศรษฐกิจไทยในกระแสโลกาภิวัตน์. **วารสารวันมูอองแหงกพุทธศาสตร์ปริทรรศน์**, 6(2), 109-126.
- พิภฏ ศรีชนะ และคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี. **Journal of Modern Learning Development**, 6(2), 299-310.
- พีระ พันธุ์งาม. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังซ้าย อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. **วารสาร บัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย**, 16(1), 229-247.
- พิชัยรัฐ หมั่นด้วง และ นัสพงษ์ กลิ่นจำปา. (2564). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. **Journal of Roi KaensarnAcademi**, 6(9), 425-438.
- เพ็ญแข ศิริวรรณ, และคณะ. (2551). **การประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรานุษ เทพจันทร์, และ โกศล สอดส่อง. (2567). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองแวงแก้มหอม อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี. **วารสารปารมิตา**, 6(1), 574-586.
- วิภาพรรณ โคตรอยู่ และชาญยุทธ หาญชนะ. (2568). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น. **วารสารมณีเชษฐาราม**, 8(1), 324-339.
- วิรัช เทียนทองดี. (2568). แนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. **วารสารมหาจุฬาลงกรณ**, 16(1), 11-25.
- สำนักงานทะเบียนราษฎร ที่ว่าการอำเภอเมืองเชียงราย. (2568). **ข้อมูลจำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ประจำปี พ.ศ. 2568**. เชียงราย: ที่ว่าการอำเภอเมืองเชียงราย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). **คู่มือแนวทางการส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาคราชการ**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.ร.
- องค์การบริหารส่วนตำบลริมกก. (2568). **รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**. เชียงราย: องค์การบริหารส่วนตำบลริมกก.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2541). **ธรรมาภิบาลกับการพัฒนาประเทศ**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. New York: Harper & Row.